

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keliber Technology Oy Rapasaaren kaivosalueen toimintojen laajentaminen ja vesienjohtamisen muutos

KHALL 11.05.2026 § 107
198/11.01.00.03/2026

Valmistelija ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi, puh. 040 7393 977

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

Positiivinen

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt lausuntoa Keliber Technology Oy:n Rapasaaren kaivosalueen toimintojen laajentamisesta ja vesienjohtamisen muutoksesta. Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

- näkemyksenne hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista
- ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyys ja suunniteltujen selvitysten kohdentuminen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin
- suunniteltujen selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muihin menettelyihin
- hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset.
-

Tiivistelmä:

Keliber Technology suunnittelee Rapasaaren kaivosalueen läheisyyteen uusien kaivannaisjätealueiden avaamista. Uudet sivukiven ja rikastushiekan läjitysalueet sijoittuvat arvioitavien vaihtoehtojen mukaan joko länteen, pohjoiseen tai molempiin em. ilmansuuntiin nykyisestä Rapasaaren kaivosalueesta. Sivukiven osalta vaihtoehtoissa tarkastellaan läjittämistä uusille alueille ja rikastushiekan osalta vaihtoehtoissa tarkastellaan joko nykyisen läjitysalueen laajentamista ja/tai korottamista, läjitystä Syväjärven kaivokseen tai uusille alueille sijoittuville läjitysalueille. Rapasaaren kaivostoimintojen laajennus on pinta-alaltaan enintään 570 hehtaarin laajuinen. Kaivostoimintojen laajennuksen lisäksi YVA-menettelyssä arvioidaan raakaveden oton ja kaivosvesien purun muutosta Köyhäjoesta Perhonjokeen. Putkiyhteyden pituus on pisimmillään 15,8 km. Laajennusalueiden myötä kaivoksella ja rikastamalla muodostuva vesien määrä tulee kasvamaan. Veden purkaminen Köyhäjokeen on sidottu joen virtaamaan, eikä lisääntyvän vesimäärän johtaminen Köyhäjokeen nykyisten luparajojen puitteissa ole laajennuksen jälkeen enää toteuttamiskelpoinen vaihtoehto.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa lisäksi tarkastellaan vaihtoehtojen VE1-VE4 osalta kaivokseen liittyviä toimintoja, jotka on esitetty vaihtoehtojen kuvauksen jälkeen.

VE0: Uusia kaivannaisjätealueita (sivukivi ja rikastushiekka) tai niiden laajennuksia, laajempaa malmin välivarastoaluetta tai prefloot- ja magneettisen jätejakeen eristerakennealuita ei rakenneta.

VE1: Rapasaaren tavanomaisen sivukiven läjitysalue laajenee pohjoiseen ja luoteeseen kohti Syväjärven kaivosaluetta. Raakavesi- ja purkuvesiputkireitti kulkee Päivänevan rikastamolta länteen reittiä B pitkin ja vesien purku ja raakavedenotto tapahtuu Perhonjoesta Viljalassa. Putkireitin pituus on noin 13,3 km.

VE3: Rapasaaren kaivosaluetta laajennetaan länteen ja laajennusalueelle rakennetaan uusi sivukivialue. Raaka- ja purkuvesiputkireitti kulkee Päivänevan rikastamolta etelään reittiä C pitkin ja vesien purku ja raakavedenotto tapahtuu Perhonjoesta Kaustisen kunnan jätevedenpuhdistamon edustalla. Putkireitin pituus on noin 15,8 km.

VE4: Rapasaaren tavanomaisen sivukiven läjitysalue laajenee pohjoiseen kohti Syväjärven kaivosaluetta, nykyistä rikastushiekka-allasta laajennetaan ja länteen rakennetaan uusi rikastushiekka-alue. Raaka- ja purkuvesiputkireitti kulkee Päivänevan rikastamolta etelään reittiä C pitkin ja vesien purku ja raakavedenotto tapahtuu Perhonjoesta Kaustisen kunnan jätevedenpuhdistamon edustalla. Putkireitin pituus on noin 15,8 km.

Laajennusvaihtoehdoista on tehty yhteenveto ja vertailutaulukko:

Taulukko 3-1. Yhteenveto rikastushiekan ja sivukiven läjitykseen sisältyvistä vaihtoehdoista. Pinta-alat on laskettu pohjapinta-alan mukaan. Rikastushiekka-altaan ja sivukivialueen pinta-alat ja tilavuudet ovat alustavia arvioita ja tarkentuvat suunnittelun edetessä.

	VE0	VE1	VE2	VE3	VE4
Laajenemissuunta	-	Pohjoinen	Länsi	Länsi	Pohjoinen ja länsi
Laajennusalueen pinta-ala	-	250 ha	570 ha	300 ha	540 ha
Rikastushiekka-allas					
Läjityspaikka	Nykyinen allas	Nykyisen korotus ja laajennus	Uusi allas	Nykyisen korotus, louhostäyttö	Nykyisen laajennus ja uusi allas
Kokonaistilavuus	6 Mm ³	8,4 Mm ³	12 Mm ³	13,2 Mm ³	13,2 Mm ³
Rikastushiekka-altaiden yhteispinta-ala	70 ha	79 ha	150 ha	87 ha	163–173 ha
Rapasaaren tavanomaisen sivukiven läjitys					

	VE0	VE1	VE2	VE3	VE4
Läjityspaikka	Nykyinen alue	Nykyisen alueen laajennus	Uusi läjitysalue	Uusi läjitysalue	Nykyisen alueen laajennus
Sivukivialueiden laajuus yhteensä	63 ha	175 ha	140 ha	140 ha	175 ha
Tavanomaisen sivukiven läjitystilavuus yht.	35 Mm ³	90 Mm ³	66 Mm ³	66 Mm ³	90 Mm ³
Purkuputki					
Reitti ja pituus (km)	Nykyinen: 4,0 km	VEA: 13,3 km	VEB: 13,3 km	VEC: 15,8 km	VEC: 15,8 km
Purkupiste	Köyhäjoki	Perhonjoki, puhdistamo	Perhonjoki, Viljala	Perhonjoki, puhdistamo	Perhonjoki, puhdistamo
Purkuvesimäärä	200 m ³ /h	350–650 m ³ /h	350–650 m ³ /h	350–650 m ³ /h	350–650 m ³ /h
Muut toiminnot					
Eristerakennealtaiden yhteenlaskettu pinta-ala	3 ha	6 ha	6 ha	6 ha	6 ha
Yhdyskuntajätevesien käsittelyratkaisu	kontti	puhdistamo	puhdistamo	puhdistamo	puhdistamo
Malmin välivarastoalueen laajennus	ei	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
Hoikkanevan vesien käsittely	ulkopuolinen taho	rikastamolla	rikastamolla	rikastamolla	rikastamolla

Vaihtoehdoissa VE1–VE4 tarkastellaan kaivannaisjätteiden laajennuksen lisäksi muutoksia seuraavilta osin:

Malmin välivarastoaluetta laajennetaan Päivänevan rikastamon läheisyyteen. Rikastamon prefloat- ja magneettisille kaivannaisjätejakeille rakennetaan eristerakennealtaat nykyisten altaiden eteläpuolelle. Hoikkanevan analsiimihiekan loppusijoitusalueen suotovesille rakennetaan paineviemäri rikastamoalueelle ja suotovedet käsitellään rikastamon vesienkäsittelyssä. Rikastamon lähelle rakennetaan yhdyskuntavesien jätevedenpuhdistamo, josta vedet johdetaan Näätinginojaan. Lisäksi arvioidaan ympäristövaikutuksia kaivosalueella jo toimivan kiertovesialtaan patorakenteiden osalta.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys

Kunnanhallitus lausuntonaan toteaa:

Hanke edistää toiminnan jatkuvuuden nykyisen aikataulun jälkeen. Ympäristövaikutukset eivät ole mittavia, mikäli rakenteet ja vesienkäsittely täyttää vähintään nykyiset vaatimukset. Purkuputken pään sijoittaminen Perhonjokeen antaisi suuremman vesimäärän, johon käsitellyt vedet johdetaan ja vähentäisi kaivosalueen ojistojen ja pienten virtaamien kuormitusta.

Kunnanhallitus huomauttaa, että kaivosalueen toiminnalla ja toiminnan laajentamisella, voi olla vaikutusta toiminta-alueesta kauempana oleviin pohjavesialueisiin kuten Peltokydönharju, Rahkosenharju ja Tuohikorvenmäki. Nämä vaikutukset saattavat olla havaittavissa vasta

usean vuoden kuluttua. Mahdolliset negatiiviset vaikutukset on kartoitettava kattavasti jo tässä vaiheessa. Esimerkiksi Peltokydönharju sijaitsee 5 km etäisyydellä toiminta-alueesta, mutta paikallisilta saatujen tietojen perusteella aiemmat turvetuotantomaiden kuivatukset ym. ovat vaikuttaneet Peltokydönharjun pohjaveteen ja sen muodostumiseen. Kun tarkastelee saatuja tietoja ja nykyistä kaivostoimintaa ja toiminnan laajentumista tulee pitkäaikaisvaikutukset huomioida.

Ympäristön nykytila on kattavasti kuvattu ja selvityksiä on kohdennettu merkittävimpiin vaikutuksiin riittävällä tarkkuudella. Kunnanhallitus esittää, että yllä kaksi uutta pohjavedentarkkailupistettä 1 itään ja 1 pohjoiseen tulisi asentaa, jotta saadaan vertailukelpoista tietoa siitä, miten toiminta vaikuttaa pohjavesialueisiin laajemmalla alueella kuin kilometrin etäisyydellä. Keliberillä on pohjavesiputki Le1 noin 4 km etäisyydellä länteen kaivosalueelta ja uudet putket voitaisiin asentaa samalle etäisyydelle, ja putket toimisivat koko alueen vaikutuksen tarkkailuun ja toiminnan mahdollisia negatiivisia vaikutuksia Tuohikorvenmäen ja Rahkosen pohjavesialueisiin.

Laajennusvaihtoehdoista kunnanhallitus katsoo, että laajennukset länteen päin aiheuttaisi vähiten haittavaikutuksia Vionnevan luonnonsuojelualueeseen.

Purkureitistön osalta direktiivilajistoa esiintyy vähiten reittivaihtoehto VEC:n kohdalla. Purkuputkiston ollessa Perhojoessa vähentyy Köyhäjokeen muodostuva kuormitus.

Muita huomautuksia

s.17 viimeisessä lauseessa on kirjoitusvirhe.

s 51 viimeisen kappaleen viimeisessä lauseessa kirjoitusvirhe.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus painottaa lisäksi, että pohjaveden laatua ja puhtautta ei saa vaarantaa.
